

Budapestre vonatkozó ujságcikk

Osztálybázis

9.439

Szerző: .....

Hely

Cím: *A forradalmi főváros*

Idő

"1919"

Forrás: *Népszava*

Személy

Bp.

1919. 11. 23

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

A forradalmi főváros.

* *

Forradalmi népbiztosok a főváros élén. — Az utca képe. — Be kell szolgáltatni a fegyvereket. — Plakáttiltalom a magánosok számára.

Mintha pénteken, ezen a vörös pénteken meg sem történt volna az az óriási jelentőségű esemény, amely Kelet és Nyugat felé egyformán nagy horderejű és amelynek nyomán annakidején Oroszországban, Pétervárott szörnyű és véres megrázkódtatások jártak. Szinte megdöbbenően *egyszerűen és simán ment minden*, annak az elhatározásnak és cselekvésnek a súlyával és fojtott esődjével, aminő csak az utolsó nagy harcot, az életért és halálért vívottat kísérheti.

Ennek az érzésnek a tudata és nyugalma van itt mindenben, a forradalom fővárosában: a levegőben, a dolgokon és embereken. Az az ujjongás, amely a proletárdiktatura kikiáltását kísérte, a tulfeszített lelkek föllelegzésének a kísérője volt. Ime, itt van, meg kellett lennie: *állunk hát elébe emelt fővel, feszült mellel, fölemelt ököllel.*

Ezt harsogta az az ujjongás, ami a vörös péntek nagy eseményét fogadta és ez a tudat és forradalmi elszántság tükröződik a pesti utca képén.

Népbiztosok a főváros élén.

Szombaton a főváros vezetését a Forradalmi Kormányzótanács megbízott népbiztosai vették át: Preusz Mór, dr. Vincze Sándor és dr. Dienes Sándor elvtársak.

A népbiztosok délelőtt 11 órakor jelentek meg a polgármesternél és közölték vele megbízatásukat. Később érkeztek dr. Czóbel Ernő és Fenyő Andor elvtársak, mint a Városi Alkalmazottak Országos Szövetségének megbízottai. A tanács tagjai a megjelent direktóriumnak följánlották lemondásukat, a népbiztos elvtársak azonban fölkérték őket, hogy maradjanak a helyükön, de a tanács, a Néptanács, a bizottságok, *egyszóval az autonómia minden szerve megszűnik.*

A direktórium a következő proklamációt intézte a főváros tisztviselőihez:

A vezetőkhöz, az összes tisztviselőkhöz, alkalmazottakhoz, intézetekhez, iskolákhoz és üzemekhez.

A Forradalmi Kormányzótanács akaratából átvettük a főváros vezetését. Ennél a ténykedésnél egy törvényt tartunk szem előtt: *a főváros dolgozó népének az érdekeit, a proletariátus hatalmának a biztosítását és*

főlszabadítását. Minket nem költ más törvény, semmi más szabály, semmi szerzett jog. Fölszólítjuk a főváros összes tisztviselőit és alkalmazottait, hogy a munkát a legnagyobb kötelességérzettel folytassák, mert most már valóban a proletártestvéreikért dolgoznak. *Mindenkinek kötelességévé tesszük, hogy utasításainknak ellentmondás nélkül eleget tegyen.* A további intézkedésig mindenki helyén marad és folytatja munkáját. Aki az üzemekben a rendet zavarja, zavart vagy munkafőnnyadást okoz, az a közérdek ellen vét, veszedelmezteti a proletariátus hatalmát és *áruló*, akit forradalmi törvényszék elé állítunk. A hivatalok, üzemek, intézmények és iskolák vezetőinek kötelességévé tesszük, hogy ezt a fölhívást a bizalmiférfiak bevonásával közöljék az összes alkalmazottakkal és föltűnő helyen függeszték ki.

Budapest, 1919 március 22.

Dienes Sándor, Preusz Mór, Vincze Sándor.

Természetes, hogy a fővárosi népbiztosság működése egyelőre csak addig tart, amíg az új helyi Munkástanács veszi át a községi ügyek vezetését.

A forradalmi utca.

A vörös péntek egész éjszakáján a döntő esemény lázas izgalma áramlott át a forradalmi főváros utcáin. A főutvonalak még késő este is népesek voltak, tömegek verődtek össze, egy-egy csoportból itt is, ott is hamar kivált az al-

kalmi szónok és méltatva a nagy eseményt, hirdették és éljeneztek a proletáruralmat.

Egész éjszakán át gyalogos őrzérek és autós karhatalmi csoportok járták be a várost, vigyázva arra, hogy *fosztogatás vagy oktalom lövöldözés ne történhessenek*. Ahol mégis lövöldöztek a levegőbe, így adva kifejezést a lelkesedésüknek és üdvözlésüknek, amellyel a proletárdiktatúrát köszöntötték, hamar ott termettek a higadtabb és fegyelmesebb elvtársak, katonák vagy tengerészek és figyelmeztették őket, hogy a lövöldözés értelmetlen dolog, csak a municiót pazarolják vele. A figyelmeztetésre mindenütt elcsöndesedtek és új szónokok támadtak közöttük, akik magyarázták és éltették a proletáruralmat.

Az éjszaka minden komolyabb incidens nélkül telt el és szombaton reggelre teljes nyugalom fogadta a nagy napra ébredőket.

Az a hír, hogy a tömegek a Budapesten levő *spahikat lefegyverezték*, igaznak bizonyult.

Reggelre, amikor a város az új világba lépett, az utca külső képén már nem látszott, hogy a történelem kereke egy éjszakán milyen óriásit fordult. Mindössze annyi volt a változás, hogy még több ember hullámozott mindenütt, mint rendszeren és hogy az emberek kábult tekintete tapogatózva, kutatva kereste, mi is történt, hogyan is lett, hogyan is van most. Kérdegették és fölvilágosították egymást és a tekintettük egyformán föllobbant, amikor mondták:

— Igy kellett történnie. Most már végig kell csinálni. Össze kell fogni. Az életről és halál-
van szó.

Keresik a plakáterdőt, ami tén hirdeti a nagy eseményeket. Nincs. Csak egy-két rövid, súlyos és komoly intő szó a szesztilalomról, a fosztogatás ellen. És még néhány nagy piros plakát:

Éljen a proletáruralom!

A másik plakát:

Proletárok!

Rendet!

Dolgozzatok!

Magatoknak dolgoztok!

A péntek éjszaka folyamán, de még szombaton reggel is megtörtént, hogy csoportok és összeverődött tömegek behatoltak a rendőrőrszobákba és meglehetősen pusztítást csináltak, a rendőröknek a ruháit, esizmáit is elvitték. A kapitányság népbiztosai ez uton is fölhevítik arra a figyelmet, hogy az ilyen oktalan brutalizálásoknak nincs helye a rendőrökkel szemben, akik *lelkességgel csatlakoztak a proletáruralom új rendjéhez* és annak ők épp olyan lelkes katonái, mint valamennyi *szocialista katona*.